

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Reverendissimi Ac Illustrissimi D.D. Antonii Godeau Episcopi Venciensis Viri Celeberrimi Theologia Moralis

Ex Purissimis Sacrae Scripturae, Patrum Ac Conciliorum Fontibus Derivata,
Notis Theologicis Illustrata, Duasque In Partes Divisa

Complectens Tractatus I. De Fontibus Doctrinae moralis. II. De praecipuis
ejusdem Fundamentis. III. De Peccatis. IV. De Legibus. V. De summario
dilectionis Praecepto. VI. De primo decalogi Praecepto. VII. De secundi
decalogi Praecepto

Godeau, Antoine

Augustae Vindelicorum, 1774

Caput IX. Ex solo inferni pœnarumque timore perfecte non agitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53562](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53562)

rem, ubi dixit, Nolite timere eos qui corpus occidunt, postea non habent quod faciant: sed eum timete, qui habet potestatem corpus & animam mittere in gehennam ignis. Ita dico vobis, timete. Cum ergo Dominus timorem incusserit, & vehementer incusserit, & repetendo verbum comminationem geminaverit, diciturus ego sum, male times? Ita non dicam: plane time, nihil melius times, nihil est quod magis timere debeat.

CAPUT IX.

Ex solo inferni pœnarumque timore perfecte non agitur.

Ut perfecte Christiani agant, agere debent et caritate. Porro inferni timor, si solus est, caritatem adjunctam non habet: Timor non est in caritate, (inquit sanctus Joannes *Epist. I. c. 4.*) Caritatem tamen timor in cor introducit. Sicut videmus (ait sanctus Augustinus *Tract. 9. in Epist. S. Joan.*) per setam introduci linum, quando aliquid suitur, seta prius intrat, sed nisi exeat, non succedit linum; sic timor primo occupat mentem, non autem ibi remanet timor, quia ideo intravit, ut introduceret caritatem. Idem Doctor illa sancti Joannis verba explicans egregie dicit: Quid ergo dicemus de illo, qui cepit timere diem judicii? Si perfecta in illo esset caritas, non timeret. Perfecta enim caritas faceret perfectam justitiam, & non haberet quare timeret, imo haberet quare desideraret, ut transiret iniquitas, & veniat regnum Dei. Ergo timor non est in caritate. Sed in qua caritate? Non

Non in inchoata. In qua ergo? Sed perfecta, inquit, caritas foras mittit timorem. Ergo incipiat timor, quia initium sapientiæ timor Domini. Timor quasi locum præparat caritati. Cum autem cœperit caritas habitare, pellitur timor qui ei præparavit locum. Quantum enim illa crescit, ille decrescit, & quantum illa fit interior, timor pellitur foras. Major caritas, minor timor; minor caritas, major timor. Quotidie in Oratione dominica dicimus: *Adveniat regnum tuum.* Hoc est diei iudicii adventum optare, cum Dei regnum perfecte & in perpetuum stabiliatur, diaboli regno jam destructo. Qui bonus non est christianus Jesu Christi adventum timet, etenim timet ne se impium damnandum reperiat. Quando autem homo vere christianus est, Christi adventum optat; sperat enim Christum in se inventurum piæ, quem coronet.

Hunc inferni timorem in hominis corde gratia excitat; sed nondum Spiritus sanctus in illorum cordibus habitat, quibus hic timor imperat. Ad Romanos ait sanctus Paulus: *Non accepistis spiritum servitutis iterum in timore (cap. 8).* Hæc vox iterum magnum quid significat, nempe Christianos spiritum timoris a Deo non accepisse sicut Judæos, qui hoc spiritu Deo serviebant, quos non debent illi imitari. Si alius esset (inquit Augustinus *Serm. 13. de Verbis Apost. c. 19.*) non diceret Apostolus, iterum. Idem ergo spiritus, sed in tabulis lapideis in timore, in tabulis cordis in dilectione. Agere siquidem debent Christiani ex caritate, quæ secreta

creta

creta est delectatio omnia Dei mandata suaviter reddens; atque interior hæc delectatio est vera Jesu Christi gratia, quæ, ut ait sanctus Joannes, *foras mittit timorem* (1. Joan. 4.).

Inferni timor, si solus sit, non semper peccatum impedit, nisi forte externum; hoc tamen in voluntate manet, quæ peccatum patrare utique vellet, nisi supplicium timeret. *Sub lege est*, inquit sanctus Augustinus, *qui timore supplicii, quod lex minatur, non amore justitiæ, sentit abstinere ab opere peccati, nondum liber, nec alienus a voluntate peccandi. In ipsa enim voluntate reus est, quia mallet, si fieri posset, non esse quod timet, ut libere faciat, quod occulte desiderat.*

Hic timor, quo solum pœna timetur, est timor servilis, & carnalis, qui ideo carnem non crucifigit. *Vivit enim peccandi voluntas, quæ in opere manifestatur, dum speratur impunitas. Quando peccator pœnam post peccatum securitatem timeret, ab hoc externe abstinere, sed illud in corde suo committit; optaret enim ut illud sibi liceret, tristaturque id lege veritum, nec sibi permissum, bono enim non delectatur, & carnaliter malum timeret, quo terretur. Quando ex hac tantum causa a peccato quis abstinere, verendum est ne in illud circo labatur propter voluntatis malitiam. Gaudeo* (inquit sanctus Augustinus lib. 19. de Verbis Apost. cap. 9.) *fidei tuæ, sed timeo malitiæ tuæ.*

Hujus doctrinæ ratio est, quia, juxta Philosophos, quæ ex timore tantum fiunt, qui passio est

est irascibilis appetitus, in seipsis spectata sunt aliquatenus involuntaria, sicut asserimus. Docet sanctus Thomas (1. 2. quæst. 6. art. 7.), quod in eo, qui per metum aliquid agit, manet repugnantia voluntatis ad id quod agitur; sed in eo, qui agit aliquid per concupiscentiam, non manet prior voluntas quæ repudiabat illud, quod concupiscitur, sed mutatur ad volendum id, quod prius repudiabat. Et ideo quod per metum agitur, quodammodo est involuntarium. Qui ejus sequuntur doctrinam, eodem modo loquuntur.

Pœnarum inferni timor, si solus adsit, id est quando quis damnationem tantum timet, sicque est dispositus, ut opus faceret, nisi infernum timeret, licet opus illud Deus prohibeat, & oderit; hic timor, inquam, malam mutare non potest voluntatem: solus justitiæ amor id potest efficere. Timor, inquit sanctus Augustinus, id agebat ne faceres: caritas id agit ne velis facere, etiam si impune possis admittere. Vane quis & falso gloriatur se peccatum vicisse, quando ex solo pœnæ timore non peccat; quia etsi non impletur foris negotium malæ cupiditatis, ipsa tamen mala concupiscentia intus est hostis. Mutata sit oportet peccandi voluntas, ita ut peccatum quis oderit ex contraria bene agendi voluntate. Porro ex solo pœnæ timore, quam lex denunciat, non potest voluntas ista mutari; hoc proficiscitur ex amore justitiæ, id est ex caritate, qua opus bonum veluti bonum diligitur: secus homo peccatum vere non odit, sed id tantum, quod comitatur peccatum, nempe infernâ

pœnas, aut temporalia supplicia. Qui gehennas metuit, non peccare metuit, sed ardere. Ille autem peccare metuit, qui peccatum ipsum sicut gehennas metuit. Deus, qui cordis intima penetrat, hanc in eo dispositionem videt, quam homines non agnoscunt, illosque juxta id, quod in eorum cordibus reperit, judicabit. Sic qui jejunium servat, ideo hoc præceptum potest servare, quia inferni pœnas timet, quibus illi plectuntur, qui licet jejunare teneantur, non jejunant. Attamen si solum ex hoc timore jejunet, semper non jejunandi voluntatem retinet, si pœna vitari possit. Idem de iis affirmare licet, qui ex solo pœnæ timore ab adulterio & homicidio abstinere. Nam si illis promitteretur impunitas, & hanc certo sperare possent, pessima quæque committerent: eorum quidem malitia compescitur, sed non auferitur; etenim si possent, justitiam destruerent, quæ actiones puniunt, quas illi facere cupiunt. *Ac per hoc, (inquit Augustinus ibid.), quodammodo justus est justitiæ talis inimicus, ut eam, si potestas detur, præcipientem auferat, ne comminantem vel judicantem ferat?*

Denique solus pœnarum inferni timor, quem ad nos ipsos unice referimus, ex vitioso amoris proprii fonte proficiscitur. Sicuti Christiano non licet bona licita propter ipsa amare, neque quod licitum est agere, veluti edere, bibere, studere, operari &c. hæc omnia ad seipsum referendo, & hisce bonis, delectationibusque veluti fini suo ultimo adhærendo, ita neque horum bonorum jacturam propter seipsum timere sine peccato

nequit. Porro qualis est horum bonorum amor, talis est timor ne amittantur. Concupiscentiæ amore plerique Christiani bonis, quæ possident, delectantur: timorem quoque habent, qui ex eodem fonte promanat. Verum non tam timoris vitium hoc est, quam timentis, qui ideo malum timet, quia ab eo torquetur, id non considerans, propter quod malum ipsum timendum est, ut ait sanctus Augustinus: *In eo quod amas, vis ut bene tibi sit; in eo quod times, non vis ut male sit.*

Dicamus igitur inferni timorem bonum utilemque esse; a Deo proficisci, & ad justificationem disponere, neque actionem, quæ ex eo fit, esse peccatum. At non idem dicendum est de timore, qui infernum tanquam hominis malum considerat, neque ullo modo ad Deum respicit, cujus fruitio in inferno amittitur. Potest Christianus dicere: *Ab hoc peccato abstinere volo, me etenim Deus damnabit, si illud committam;* at nequit dicere: *Ideo solum ab hoc peccato volo abstinere, quia me Deus potest punire:* hic enim Dei hostis sermo est, ille vero servi fidelis, non autem adhuc filii, quia filialis timor cum caritate manet, illique sociatur. Tandem timenda est damnatio, non tantum quia ibi ardebit damnatus; sed ideo etiam quia damnatus Deum in æternum amittet, illumque semper odio habebit, ac blasphemabit: quo nil magis horrere Christianus debet (a).

CA-

(a) Majoris claritatis gratia cum Doctore Angelico timoris servilis substantiam a speciali servilitatis modo distinguere juvat. Pœnam pertimescere